

Tenslotte een aanrader. Neem eens een kijkje op internet en zoek naar “op pad met Alex”. Hier staan fraaie IJsvogelbeelden die Alex Molin onder meer in de Haarlemmermeer maakte.

Reigerkolonies op buiten- plaatsen: eeuwenoud verbond

Chris Brunner

Wie kent hem niet, de Blauwe Reiger, bewegingsloos bij een sloot wachtend op het moment dat er een prooi langskomt. Of rustig staand naast een hengelaar in de hoop dat hij ook wat van de vangst krijgt. Anders kennen we hem vooral traag bewegend, in langzame stappen langs het water lopend of met rustige vleugelslagen naar elders vertrekkend. Doordat hij zich bijna altijd alleen vertoont, maakt hij de indruk geen echt gezellige vogel te zijn. Ook geluiden horen we in de doorsnee situatie maar weinig van hem; hooguit een korte, niet bepaald muzikale kreet als hij vertrekt.

Omdat iedereen hem wel kent en gemakkelijk kan waarnemen is de

Blauwe Reiger op broedplaats

blauwe reiger bij vogelaars niet bijzonder populair. Evenals veel andere vogelaars wist ik daardoor niets van het andere leven dat de Blauwe Reiger ook heeft. Pas een aantal jaren geleden heb ik ontdekt dat de reiger in de broedtijd een heel ander, veel intrigerender gedrag vertoont. Dan is hij ineens gezellig, hij broedt erg graag in grotere

kolonies. Daar kan het al vanaf februari een drukte van jewelste zijn, erg leuk om te zien. Vooral als er jonkies zijn in de hoge bomen, is het een komen en gaan van ouders met voer.

En dan blijkt de Blauwe Reiger ook vrij uitbundig te kunnen praten. Elke keer als pa of ma langs komt, heeft er een begroeting plaats. De geluiden zijn ook dan niet bepaald muzikaal; het lijken eerder oergeluiden die soms, als je dichtbij staat, door merg en been kunnen gaan.

In het westen van Nederland zijn veel broedkolonies op (voormalige) buitenplaatsen te vinden. In onze regio onder andere op Overbos en Berkenrode in Heemstede en op Waterland in Velsen. Naar aanleiding van de commotie rond de kolonie in Overbos (zie onder natuurbeschermingsnieuws) ben ik me er wat meer in gaan verdiepen en kwam ik allerlei leuke bijzonderheden tegen.

De verbinding tussen reigers en de hoge stand blijkt al heel erg oud te zijn. In 1298 is een twist bekend tussen erfgenamen van graaf Floris V over het bezit van een reigerkolonie in Amstelland. In die tijd schijnen er erg veel reigers te zijn geweest in het natte Nederland. Reigers werden toen regelmatig ook gegeten. Van de Engelse koning Henry VIII gaat het verhaal dat hij bij een groot feestmaal 400 reigers liet opdienen. Ik denk echter niet dat de consumptie van reigers de reden is dat er in Nederland veel reigerkolonies zich op buitenplaatsen vestigden.

In tegendeel. Ik denk eerder dat dat door de aard van de beplanting komt, die ze op buitenplaatsen konden vinden. Reigers houden van hoge, stevige bomen om er hun nest te maken. En van een rustige, afgeschermdde plek. Want tot in de jaren zestig van de 20^e eeuw werden reigers gejaagd.

Toen schijnen reigers, we kunnen ons dat al bijna niet meer voorstellen, zeer schuwe vogels te zijn geweest. Mede daardoor vormden ze ook zeer grote kolonies. Nog aan het begin van de 20e eeuw kwamen er in Nederland "reigeriën" met meer dan 1000 nesten voor. Bijvoorbeeld op het landgoed Gooilust was er nog in 1925 een kolonie met 1025 nesten! Tot 1938 was ook Beeckesteyn een kolonie met meer dan 500 nesten rijk. Die is er helaas in het geheel niet meer.

Sinds ook de Blauwe Reiger niet meer bejaagd mag worden, zijn de zeer grote kolonies verleden tijd. De reiger is veel minder schuw geworden en broedt meer gespreid, dicht bij zijn foerageergebieden. Desondanks liggen de belangrijkste broedkolonies ook in onze regio nog steeds op voormalige buitenplaatsen. Veel reigers bleven trouw aan deze kolonies die ze deels al eeuwenlang gebruiken. Laten we er vooral voor zorgen dat dit bijzondere cultuurhistorische verbond tussen buitenplaats en reigerkolonie intact blijft.